

Dorpsvisie Pingjum

2012-2020

Pingjum, voorjaar 2012

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Werkwijze/procedure
3. Over Pingjum
4. Samen in één dorp
  - 4.1 *Waarom Pingjum?*
  - 4.2 *Verkeer & bereikbaarheid*
  - 4.3 *Woningbouw*
  - 4.4 *Zorg & Welzijn*
  - 4.5 *Woonomgeving*
  - 4.6 *Recreatie & toerisme*
  - 4.7 *Cultuurhistorie*
  - 4.8 *Onderwijs*
  - 4.9 *Dorpsbelang*
  - 4.10 *Eigen inbreng*
5. Actiepunten en prioriteiten

1. Inleiding

Met het verstrijken van de laatste dorpsvisie en het opgaan in de nieuwe gemeente Súdwest Fryslân vond het bestuur van Dorpsbelang het tijd voor de ontwikkeling van een nieuwe dorpsvisie. Hiertoe heeft het bestuur een commissie opdracht gegeven om een nieuwe dorpsvisie te ontwikkelen die zal lopen van 2012 tot 2020. In het najaar van 2010 is deze commissie, bestaande uit Petra Rasker, Houkje Akker, Herke Giliam, Bauke Folkertsma en Edwin Klinkenberg, aan de slag gegaan met het verzamelen van de wensen en de ideeën van een grote groep dorpsbewoners. Het gaat hierbij zowel om inwoners van Pingjum als om inwoners van het buitengebied rondom Pingjum.

Waarom een dorpsvisie?

Een dorpsvisie vormt een basis voor het beleid van de gemeente aangaande Pingjum. Op basis van de wensen uit de dorpsvisie kan de gemeente plannen maken voor het aanpakken van allerlei zaken van het onderhoud van de wegen en bestrating tot het onderhoud of nieuwbouw van een school. Het gaat hierbij met name om de zaken en wensen van de inwoners zelf. Zo is een behoorlijk aantal zaken uit de vorige dorpsvisie met hulp van de gemeente ook daadwerkelijk gerealiseerd zoals het Jeugdhonk, het basketbalveld, de tennisbaan en de jeu de boules baan.

Behalve een leidraad voor de gemeente fungeert de dorpsvisie ook als een leidraad voor dorpsbelang. Het geeft, op verschillende gebieden, de contouren van de toekomst waar de inwoners van het dorp naar toe willen. Het is aan dorpsbelang om met de wensen van de bewoners aan de slag te gaan en om deze samen met de gemeente te verwezenlijken. Uiteraard met inachtneming van de gestelde prioriteiten en realisatiedata.

2. Werkwijze

In het najaar van 2010 is de commissie dorpsvisie van start gegaan met de ontwikkeling van een nieuwe visie. Met hulp van Titus Sijmonsma, een deskundige van Doarpswurk, is een plan van aanpak gemaakt over het verzamelen van ideeën en wensen die er bij de inwoners van Pingjum en het buitengebied leven. Hiervoor kan op verschillende manieren te werk gegaan worden, zoals het houden van een enquête onder alle bewoners van Pingjum en het buitengebied, tot diepte-interviews met een selectief aantal inwoners. Voor de huidige visie is gekozen voor vier zogenaamde keukentafelpetearen (keukentafel gesprekken) met een flink aantal inwoners. In overleg met Doarpswurk werd deze aanpak het meest geschikt voor Pingjum geacht, omdat de bewoners via de gesprekken direct invloed hebben op de onderwerpen die besproken worden. Bovendien was deze aanpak snel te realiseren door uit alle straten van Pingjum en het buitengebied een evenredig aantal mensen

te benaderen voor deelname aan de gesprekken. Hierbij is tevens gelet op de verhoudingen ouderen / jongeren en mannen / vrouwen.

In elk van de vier gesprekken is gebruik gemaakt van een lijst met thema's waarover gesproken kon worden. Deze lijst is van tevoren onder de deelnemers verspreid. Elk thema werd toegelicht met een aantal voorbeelden en stellingen die later in het gesprek aan de orde konden komen. De gesprekken werden geleid door twee gespreksleiders die in ongeveer twee uur alle thema's op de lijst ter sprake probeerde te brengen. Alle gesprekken zijn uitgebreid genoteerd en uitgewerkt om tussentijds de meningen en wensen van de inwoners te inventariseren. De uitwerkingen van het eerste gesprek zijn daarbij gebruikt als inspiratie voor het tweede gesprek en verder.

Het concept van de dorpsvisie is in februari 2012 huis aan huis verspreid, tegelijk met de uitnodiging voor de ledenvergadering. Op 14 maart zijn de concept-dorpsvisie en schriftelijke en mondelinge voorstellen tot aanvulling paragraafsgewijs aan de orde geweest in de ledenvergadering. In een aantal gevallen is met handopsteking de mening gepeild van de aanwezigen. De ledenvergadering heeft daarna het bestuur gemachtigd de door de vergadering gewenste aanvullingen in de definitieve dorpsvisie te integreren.

Uit zowel de keukentafelgesprekken als de ledenvergadering is duidelijk naar voren gekomen dat de inwoners op sommige punten verdeeld zijn maar op veel punten eensgezind zijn in hun wensen aangaande de toekomst. Het laatste geldt met name voor thema's als verkeerveiligheid, de school en welzijn. Verdeeldheid onder de inwoners moet niet direct gezien worden als problematisch omdat het doorgaans ook gaat om verschillende belangen die spelen bij verschillende inwoners. Indien dit voorkomt dan is een zorgvuldige belangenafweging noodzakelijk. Dit geldt bijvoorbeeld voor thema's als parkeren, nieuwbouw. Deze afweging dient plaats te vinden bij de definitieve uitvoering van plannen.

3. Over Pingjum

TERPENTIJD

Pingjum bestond in de vroege middeleeuwen al en het prille begin ligt mogelijk voor het begin van de jaartelling als een terpdorp op de zuidelijke oeverwal van de Marneslenk. Bodenvondsten uit de Romeinse tijd bevestigen dit.

Het omvangrijke dorpsgebied van Pingjum werd tot ver na de middeleeuwen beschermd door een nog goeddeels te herkennen zeer oud dijkstelsel: de Pingjumer Gouden Halsband. Daarbinnen lagen en liggen de landbouwgebieden. Ten westen van het dorp heeft vlakbij de zeedijk op het Zandt, het klooster Vinea Domini gestaan. Het stond er al in 1297 toen de Witheren alles in het werk moesten stellen om de zee buiten te houden. In 1509 na de zoveelste stormvloed weken de

monniken definitief uit naar Bolsward. Tijdens de stormvloed van 1825 beschermde de ringdijk het dorp en de landbouwgrond voor de laatste keer tegen het opkomende zoute water, maar in 1893 werd de zeekerende functie van de "Halsbân" officieel beëindigd.

SCHIERINGERS EN VETKOPERS

Onrustige en gevaarlijke tijden waren het rond 1500 toen twee partijen streden om macht: de Schieringers en de Vetkopers. De strijd manifesteerde zich ook in Pingjum waar de eigenaren van de verschillende stinsen (versterkte woningen) meermalen slaag met elkaar raakten en ook de kerk het moest ontgelden. Boeren en burgers waren slachtoffer van de vele plunderingen. Het is de tijd dat Grutte Pier uit Kimsward in woede ontstak en honderden mannen uit Kimsward en omgeving opmede been bracht om de belagers te verjagen en ... zelf op strooptocht te gaan.

MENNO SIMONS

Als je aan een Nederlander vraagt "wel eens van Pingjum gehoord", grote kans dat hij zegt: "wat zeg je me nu". Doe je hetzelfde in Canada/ USA dan heb je een veel grotere kans dat iemand zegt ja natuurlijk, Menno Simons heeft daar gewoond (waarschijnlijk 6 jaar in de Kerkstraat) en zijn hervorming als priester beleefd. Over de wereld wonen miljoenen Mennonieten (een ander woord voor doopsgezinden) die Pingjum als belangrijk in Europa ervaren. Grote groepen Mennonieten zijn in en na de tweede wereldoorlog uit Rusland verdreven en o.a. in Canada terechtgekomen. Menno Simons werd in 1524 als kapelaan in Pingjum aangesteld .Hij preekte tegen militante praktijken, liet zich opnieuw dopen en daarmee kwam het tot een openlijke breuk met de katholieke kerk.

DE FRANSE REVOLUTIE

Ook in de Franse tijd mengde de Pingjumer elite zich in het politieke strijdperk. Maar niet alleen de elite. Als in 1795 de revolutie een feit is en de Fransen het bestuur gaan reorganiseren is Pingjum het eerste dorp van de grietenij Wonseradeel waar een vrijheidsboom wordt opgericht.

SOCIALISME

Rond 1890 woonden er ongeveer 1000 mensen in Pingjum. De bevolking was sterk verarmd, verpauperd en roerig. In 1896 waren in Pingjum alle openbare vergaderingen verboden. Op straat mochten geen groepjes van meer dan 5 personen bij elkaar zijn. Pingjum was in staat van beleg. De reden hiervan was het socialisme dat gepredikt werd door Domela Nieuwenhuis. Men had een eigen volksgebouw midden in het dorp. Hier kwamen de arbeiders met hun vrouwen en jongelui bijeen. De verhalen leven tot de dag van vandaag voort: hoe socialistische arbeiders de toren van de hervormde kerk van Pingjum rood hadden geverfd. En dat er in Witmarsum een kazerne voor de marechaussee werd gebouwd om de anarchie te beteugelen. Daarmee bevestigde het Friese dorp zijn reputatie als bolwerk van radicalen.

TWEEDE WERELDOORLOG

Aanvankelijk zag het er naar uit dat de Tweede wereldoorlog in Pingjum net zo zou verlopen als in overige plattelandsdorpen in Friesland, echter het einde was dramatisch. Zondag 15 april 1945: Een sommatie van de Canadezen aan hun vijand om te capituleren, wordt afgewezen. Een aantal Duitsers verschanst zich in en rond Pingjum en na twee dagen van Canadees mortiervuur en vlammenwerpacities is het dorp zwaar beschadigd. Op maandag 16 april 19.30 openen de Canadezen het vuur en leggen gedurende een nacht en een dag een tapijt van granaten over het dorp. De meeste Pingjumeren vluchten langs binnenpaden naar Arum en Kimsward. Dinsdag 17 april: Vlammenwerpers hebben een tiental boerderijen waarin Duitse verzethaarden zitten, in brand gestoken en in rokende puinhopen doen veranderen. In het dorp heerst chaos...

HISTORISCHE BEBOUWING

De deels afgegraven kerkterp is nog goed te ervaren. Ten noorden van de kerk staat een reeks diaconiewoningen en het diaconiegebouw. Daartegenover liggen de Grote Buren met een reeks goed onderhouden en gevarieerde notabele woningen. In de Kleine Buren staat eveneens een grote verscheidenheid aan woningen. In het noorden staat tussen de gevarieerde bebouwing het kleine rond 1600 gebouwde schuilkerkje van de doopsgezinden. Het dorpsgezicht heeft de status van beschermd. Centraal staat midden in het dorp de Sint-Victoriuskerk. Het onderste tufstenen deel van de zadeldakten dateert mogelijk uit de 12e eeuw. De kerk is omstreeks 1500 gebouwd van gemêleerde gele moppen. In 1759 zijn de zuidmuur en de koorsluiting vernieuwd en kwamen daarin grote rondboogvensters. Het orgel is in 1878 vervaardigd door Friedrich Leichel uit Düsseldorf.

HET BUITENGEBIED

Uniek in Nederland door zijn ruimte, wijidheid, verre horizonten en bijzondere wolkenluchten. En natuurlijk het bijzondere licht. Aan de westzijde wordt het gebied begrensd door de Waddenzee, een werelderfgoed. Het landschap bestaat voornamelijk uit cultuurland, in het noorden de "lytse bouhoeke" in het zuiden de weilanden. Het land is vooral in het noorden licht glooiend, omdat het op een oeverwal van de oude Marne slenk ligt. De oude verkaveling is grotendeels verdwenen maar het landschap blijft wel goed herkenbaar. Prachtig zijn ook de oude vaarten: de Harlingervaart, de Pingjumer en de Witmarsumer vaart. Veel oude boerderijen (Pleats of Zathe) zijn nog aanwezig en in gebruik. Ze zijn gelegen aan eeuwenoude wegen zoals de Riege, de Nes, Waltingaleane en Buitendijk. Indrukwekkend is de vogelrijkdom. Aan de zeezijde, de wad- en trekvogels, op het bouwland en de greide, de weidevogels : scholekster, kievit, grutto, wulp, tureluur en in de rietkragen o.a. de rietzanger en kleine karekiet. Op het water van de vaarten: eenden, zwanen, fuut, kuifeend, waterhoen en meerkoet.

BEVOLKING

Het aantal inwoners in Pingjum is de laatste jaren vrij stabiel: 2007: 652; 2008: 595; 2009: 602; 2010: 600; 2011: 607. Ongeveer 450 personen wonen in het dorp en 150 in het buitengebied. In totaal tellen dorp en buitengebied samen 280 woningen. Het beleid van gemeente en dorpsbelang is het gebruik van woningen als recreatiewoningen zoveel mogelijk te beperken.

SCHOOL

Pingjum heeft een openbare basisschool met 59 leerlingen. 2006: 63; 2007: 55; 2008: 55; 2009: 55. De kinderen van Zurich gaan voor een deel naar de basisschool van Pingjum.

LANDBOUW

Pingjum is nog een echt plattelands dorp met veel agrariërs. Er zijn rondom Pingjum moderne bedrijven op het gebied van: Akkerbouw (5); Melkvee (8); Paardenhouderij (2); Varkenshouderij (1); Vleeskuikens (1); Vleeskoeien (1).

DORPSCULTUUR

Pingjum heeft een rijk verenigingsleven en maakt Pingjum ook in dit opzicht bijzonder. De bloeiende kaatsvereniging met leden vanaf vijf jaar, de gymvereniging, de harmonie, de toneelvereniging, de paardensportactiviteiten, de biljartclub, etc. Pingjum heeft voor een belangrijk deel nog een echte Friese identiteit. Deze identiteit is natuurlijk ook dynamisch mede door de komst en activiteiten van de "import", de mensen die sinds de zestiger jaren van elders komen. Saamhorigheid en gemoedelijkheid, maar ook eigenzinnigheid en tolerantie zijn voor een belangrijk deel gebaseerd op volksaard en culturele en sociale geschiedenis.

Het dorp heeft ook een eigen Kulturele Kommissie (KK) die van alles organiseert op gebied van cultuur en samenleving. Pingjum wordt door velen als kunstenaarsdorp aangemerkt. Dat dit zijn vertaling krijgt in de cultuur, de bedrijvigheid en de sfeer van het dorp is ontegenzeggelijk. Diverse podia zijn en worden in Pingjum ontwikkeld. Bekend is o.a. de kunstroute.

VOORZIENINGEN

Basisschool, peuterspeelzaal, jeugdhonk. Dorpshuis in aanbouw met gymzaal en Lytse Bieb. Sportterrein met kaatsveld en –kantine, tennisbaan, basketbalveld en jeu de boulesbaan. Eetcafé en pizzeria, SRV-wagen en wekelijkse friteskraam. Brievenbus en busverbinding met Franeker en Bolsward.

(zie voor meer informatie: www.dorppingjum.nl)

4. Samen in één dorp

4.1 *Waarom Pingjum?*

Een visie op de toekomst van Pingjum hangt heel nauw samen met de reden waarom mensen in Pingjum wonen of zijn gaan wonen. De bevolking van Pingjum bestaat uit een diversiteit van mensen wanneer het gaat om oudkomers of nieuwkomers. Zo zijn er mensen die geboren en getogen zijn in Pingjum, die tijdens hun jeugd in Pingjum zijn komen wonen, die op latere leeftijd zijn komen wonen en alle denkbare varianten hiertussen. Al deze mensen hebben gemeen dat zij graag in Pingjum willen (blijven) wonen. De tevredenheid onder de inwoners over het leven in en rond Pingjum is groot en de verhuisgeneigdheid is laag. Deze tevredenheid hangt samen met verschillen aspecten van het leven in Pingjum. Gewaardeerd wordt vooral de fysiek woonomgeving, dat wil zeggen, de rust, de ruimte en de relatief geïsoleerde maar toch centrale ligging en de veiligheid. Pingjum is een dorp waar kinderen veilig kunnen opgroeien en nog gewoon op straat kunnen spelen. Daarnaast is er veel waardering voor de saamhorigheid en gemoedelijkheid, de mentaliteit, de gemeenschapszin en dingen die hiermee samenhangen zoals de Merke, het uitgebreide verenigingsleven en de sociale contacten.

Naast alle positieve waarderingen van Pingjum zijn er natuurlijk ook een aantal negatieve, in het bijzonder ook onder de “oudere” inwoners. Ondanks dat men volledig begrip heeft voor de ontstane situatie is er vooral het gemis van de kleine middenstand als een bakker, waar men vroeger gemakkelijk in contact kwam met dorpsgenoten. Door het ontbreken van dit soort voorzieningen en het feit dat veel mensen een baan hebben buiten het dorp, wordt het dorp als leeg en wel erg stil ervaren. Hierdoor ontstaat ook het gevoel bij sommigen dat men langs elkaar heen leeft.

De waarderingen van de inwoners geven duidelijk aan dat men op zich tevreden is met hoe de zaken er in Pingjum nu voorstaan. Men is niet voor grote veranderingen die de waarde rust, veiligheid, ruimte en saamhorigheid zouden aantasten. Zorgen zijn er voornamelijk over het verlies van nog meer voorzieningen, zoals de bushalte en de brievenbus. Samenvattend kan gesteld worden dat de inwoners van Pingjum pleiten voor het behoud van de voorzieningen die er op dit moment zijn. Het feit dat de inwoners van Pingjum tevreden zijn over hun woonomgeving en het huidige voorzieningen niveau betekent niet dat er geen wensen aangaande verbeteringen zouden zijn. Onder de inwoners is duidelijk een besef dat de tijd niet stil staat maar dat er punten zijn die de bestaande situatie van Pingjum in belangrijke mate zouden verbeteren. Een belangrijke vraag hierbij is hoe Pingjum er over 10 jaar uit zou moeten zien. Beantwoording van deze vraag kent twee aspecten. Ten eerste is dat de benoeming van een (probleem of ongewenste) situatie die verbetering of

oplossing behoeft. Ten tweede is dat de daadwerkelijke oplossing van het probleem of verbetering van de situatie. Bij het formuleren van een toekomstvisie is het eerste aspect de belangrijkste. Het is hierbij natuurlijk om direct in oplossings termen te denken, maar dat is niet altijd de bedoeling. Een illustratief voorbeeld hiervoor is de aanleg van een fietspad. Uit de visie kan de wens ontleend worden van een fietspad naar Kimsward. Het daadwerkelijke tracé van het fietspad is iets dat op een later moment komt in het overleg tussen gemeente, grondeigenaren en andere direct belanghebbenden.

In de volgende paragrafen wordt thematisch ingegaan op de toekomstwensen van de inwoners van Pingjum. Hierbij is geprobeerd om deze zoveel mogelijk in verband te brengen tot een samenhangende visie.

4.2 Verkeer & Bereikbaarheid

Een thema dat zeer nadrukkelijk leeft onder de inwoners is de verkeersveiligheid in en rond Pingjum. Dit thema leeft al tientallen jaren aangaande de Mulierlaan die afgelopen jaar ontoereikend heringericht is. De aanvankelijke toezeggingen zijn door de gemeente en de aannemer niet gestand gedaan waardoor de weg het karakter van een racebaan heeft behouden.

Door de aandacht voor de Mulierlaan zijn andere knelpunten in de veiligheid minder onder de aandacht gekomen. Een steeds groter wordend knelpunt wordt namelijk gevormd door de Blokken, de verbindingsweg naar Harlingen/ Kimsward via Dijksterburen. Deze weg vormt een gevaar voor fietsers waaronder de Pingjumer jeugd die via deze weg naar school gaat in Harlingen. Door met name het vrachtverkeer en het landbouwverkeer zijn de wegkanten dermate uitgediept dat dit gevaarlijk is voor fietsers die van de weg raken. Oplossing van deze situatie is dringend aan de orde en verdient een hoge prioriteit. Een belangrijk aspect hierbij is een toezegging van Rijkswaterstaat dat bij de aanleg van de N31 en het verdwijnen van de traversen het achterliggende wegennet zou worden verbeterd. Een combinatie van twee oplossingen ligt in deze voor de hand. Ten eerste is dat de verbetering van de wegkanten door middel van ophoging en grastegels, zoals deze ook aangebracht zijn langs de Kleinhuisterweg tussen Pingjum en Zurich. Dit is volledig in lijn met een verbetering van het achterliggende wegennet, omdat de Blokken een hoofdader is geworden door sluiting van de traversen. Een structurele oplossing voor de veiligheid van de fietsers en de schoolgaande jeugd bestaat uit een apart fietspad van Pingjum naar Kimsward. Een voor de hand liggend tracé hiervoor wordt gevormd door verlenging van de Rommerdalaan en een fietsbrug over de Harlingervaart. Hierdoor wordt Harlingen vanuit Pingjum bijna volledig bereikbaar via een apart fietspad, wat optimaal is voor de veiligheid van de fietsers. Een zeer belangrijk bijkomend voordeel van aparte fietspaden is de uitbreiding van de fietsroute die aantrekkelijk is voor het groeiende fietstoerisme rond Pingjum. Dit punt zal nader besproken worden bij het thema *Recreatie en Toerisme*.

Een blijvende bron van irritatie voor veel inwoners blijft de parkeerproblematiek. Enerzijds zijn er op sommige plaatsen in het dorp te weinig parkeerplaatsen, zoals op de kruising Grote Buren, Molenlaan en Pibemalaan, waardoor inwoners de auto's op de stoepen parkeren. Het wel correct langs de stoep parkeren zorgt er op de Molenlaan en Pibemalaan voor dat de rijbaan erg nauw wordt voor groter verkeer. Anderzijds is het parkeergedrag op de Grote Buren tegenover de Kerk een bron van ergernis vanwege de onduidelijkheid over de parkeervakken. De bestrating suggereert hier de auto diagonaal te parkeren, terwijl langs de stoep geparkeerd dient te worden. Oplossingen voor beide parkeerproblemen liggen voor de hand, dat wil zeggen de aanleg van extra parkeerplaatsen aan de westkant van het dorp. Meerdere varianten zijn hiervoor denkbaar, zoals het aanleggen van een extra parkeerterrein op de kop van de Grote Buren of de uitbreiding van het bestaande aantal parkeervakken op het grasveldje aan de Molenlaan. Een oplossing voor de parkeerergernis rond de kerk wordt verkregen door het aanpassen van de bestrating zodanig dat de parkeervakken duidelijk worden uitgebeeld.

Een deel van de parkeerproblematiek, het fout parkeren, kan opgelost worden door handhaving van de parkeerregels. De gemeente wordt nadrukkelijk gevraagd om hier in de toekomst werk van te maken.

Naast het parkeren wordt het zware verkeer dat door Pingjum rijdt als een probleem ervaren. Doordat veel huizen aan de Grote Buren niet zijn gefundeerd is er veel overlast van de trillingen die veroorzaakt worden door het zware verkeer. Ondanks dat het doorgaande verkeer via borden over de Burenlaan en de Pibemalaan wordt geleid valt op dat het doorgaande vrachtverkeer toch gebruik maakt van de Grote Buren. Wellicht dat dit een onbedoeld effect van het gebruik van navigatieapparatuur is. Het instellen van een verbod voor vrachtwagens lijkt hier een voor de hand liggende oplossing.

Tenslotte wordt bij het thema verkeer en bereikbaarheid opnieuw onverminderd aandacht gevraagd voor de aanleg van een fietspad naar Witmarsum. Het voor de hand liggende tracé via de Mulierlaan heeft hierbij de voorkeur. Een alternatief kan worden gevonden in een fietspad langs de Pingjumervaart.

4.3 Woningbouw

Na de uitbreidingen van de Oude Haven en de Molenlaan is er in Pingjum op het gebied van woningbouw weinig gebeurd. Pingjum bestaat voor het grootste deel uit koopwoningen met een beperkt aantal huurwoningen. Ondanks dat er voortdurend woningen te koop staan, zijn er voor starters en jonge gezinnen weinig mogelijkheden om in Pingjum een huis te kopen of te huren. De goedkope koopwoningen zijn doorgaans erg klein en vergen veel werk om op te knappen. Woningen vanaf 175.000 tot 200.000 euro liggen doorgaans buiten het bereik van de gemiddelde starter. Desondanks wordt deze groep inwoners toch noodzakelijk geacht voor de evenwichtigheid van de inwonerssamenstelling van Pingjum. De

school en de peuterspeelzaal hebben een vast aantal instromende kinderen nodig om te blijven bestaan. Dit geldt tevens voor het merendeel van het grote aantal verenigingen waar Pingjum zo trots op is. Wanneer deze constante verjonging ophoudt dan dreigen deze voorzieningen dan ook in gevaar te komen. Dit is zeer tegen de wil van het grootste deel van de bevolking die de school als het centrale deel van het dorp beschouwen. Men vreest dat Pingjum zonder school een levenloos dorp zal worden waarbij uiteindelijk het voortbestaan van een aantal verenigingen en de saamhorigheid in gevaar komt.

Een trend die bovenstaande gevaren zal versterken is het afstoten en slopen van betaalbare /goedkope huurwoningen door de woningbouwcorporaties. Ondanks dat woningbouwcorporaties aan landelijke normen aangaande het aantal sociale huurwoningen moeten voldoen, zijn deze normen niet dorps specifiek geregeld. Dit betekent dat het aantal huurwoningen in Pingjum niet zondermeer geregeld is. In het licht van een evenwichtig en saamhorig Pingjum is het dan ook noodzakelijk dat het aantal betaalbare (sociale) huurwoningen minimaal op het huidige peil blijft. Er is eerder behoefte aan een beperkte uitbreiding van dat aantal woningen dan een beperking.

Naast het behoud van het aantal huurwoningen is er behoefte aan een uitbreiding van het aantal betaalbare eengezinswoningen, die binnen het bereik van starters liggen. Dit brengt de balans tussen dure en goedkope koopwoningen in Pingjum ook enigszins in evenwicht. Het aantal duurdere koopwoningen wordt als meer dan ruim voldoende ervaren. Een beperkt aantal van 4 á 5 eengezinswoningen is ruimtelijk binnen Pingjum relatief gemakkelijk te realiseren. Daarnaast kan ook gedacht worden aan zogenaamde HAT woningen die speciaal bedoeld zijn voor alleenstaanden (senioren) of tweepersoonshuishoudens.

4.4 Zorg & Welzijn

Onder het thema Zorg en Welzijn wordt in deze visie tevens de gebieden Sport en Ontspanning, en Jeugd en Ouderen verstaan. In de inleiding is al aangegeven dat het grote aantal verenigingen en de saamhorigheid onder de inwoners van Pingjum als zeer positief worden ervaren. In dit verband kijkt men ook uit naar de bouw van het nieuwe Dorpshuis en de nieuwe school. De vrees is echter wel dat de saamhorigheid onder druk staat. Het aantal actieve deelnemers loopt bij een groot aantal verenigingen terug en het lijkt alsof er onder de vele vrijwilligers minder animo is om mee te helpen bij grote en kleine evenementen. De druk op de overgebleven vrijwilligers wordt hiermee groter, waardoor hun animo en plezier weer te veel onder druk komt te staan. De afbouw van het Dorpshuis is in deze een belangrijke graadmeter voor het animo onder de vrijwilligers van Pingjum.

Ook voor het thema Zorg en Welzijn wordt door de inwoners gepleit voor het behoud van een aantal zaken. Op het sociale vlak is dit vooral het behoud van de saamhorigheid door het behoud en de continuïteit van het aantal verenigingen en het

aantal vrijwilligers. De inspanningen die hiervoor gedaan moeten worden liggen voornamelijk op de weg van Dorpsbelang en van de inwoners zelf. Gepleit wordt voor een aantal praktische zaken zoals een centrale agenda voor de dorpsactiviteiten. Hierdoor moet het mogelijk worden om activiteiten naast elkaar te laten plaatsvinden zodat men niet hoeft te kannibaliseren op elkaars deelname. Dit heeft in het verleden een aantal keren plaatsgevonden bij de jaarvergadering van Dorpsbelang met tegelijkertijd de Soosavond in het café. Naast de planning is er behoefte aan een vrijwilligerspool voor het ondersteunen van ouderen. Het gaat hierbij om zaken zoals het doen van boodschappen en het vervoer per auto naar de huisarts. Voor beide zaken ligt het gebruik van de internetsite van Pingjum voor de hand. Deze moet een belangrijke rol spelen in de communicatie tussen de verenigingen onderling.

Op het fysieke vlak wordt gepleit voor het behoud van de sportvoorzieningen, de aansluiting op het openbaarvervoer en de postbus. Beginnend met de laatste twee kan gezegd worden dat het voor de leefbaarheid van Pingjum absoluut noodzakelijk is om aangesloten te blijven op het openbaarvervoersnet en de postroute. Niet iedereen heeft altijd de beschikking over een auto of is in staat om 4 tot 5 kilometer te fietsen naar de dichtsbijgelegen bushalte of postbus. Hierbij moet ook voornamelijk gedacht worden aan het belang voor de schoolgaande jeugd en de ouderen.

De sportvoorzieningen worden door de inwoners zeer gewaardeerd. Onderhoud van deze voorzieningen is echter noodzakelijk en wordt als een taak voor Dorpsbelang gezien.

4.5 Woonomgeving

De waardering van de inwoners voor hun omgeving is hoog. Dit geldt vooral voor de rust en de ruimte die door iedereen lijkt te worden gewaardeerd. Dit geldt niet voor enkele fysieke aspecten die als zeer negatief worden beschouwd. Het gaat hierin ondermeer om het onderhoud van de groenvoorzieningen en de toestand van de bestrating.

Het aanzicht van Pingjum is een bron van voortdurende zorg. Dat inwoners hier zelf een verantwoordelijkheid hebben wordt breed erkend. Pogingen om het dorp meer kleur te geven worden dan ook erg gewaardeerd. Wat echter veel ergernis wekt is de hoeveelheid onkruid in de openbare ruimte. Het gaat hierbij voornamelijk om het onkruid tussen de bestrating op de stoepen en de straten. Periodieke verwijdering van deze onkruidpartijen in de openbare ruimte wordt gezien als een gemeentelijke taak. Dorpsbelang dient hier op toe te zien.

De dreigende verkrotting van een aantal panden is een belangrijk zorgpunt. Enkele situaties zijn reeds door Dorpsbelang bij de gemeente aangemeld als "rotte kiezelen" maar voortgang is nog niet geboekt. De status van beschermd dorpsgezicht voor het oudste deel van het dorp krijgt bij de verlening van omgevingsvergunningen niet altijd de aandacht die ze verdient.

Eenzelfde soort klacht betreft de toestand van de bestrating zelf. Deze laat hier en daar te wensen over. Dorpsbelang blijft echter verantwoordelijk voor het toezicht op het onderhoud van de straten dat door de gemeente wordt uitgevoerd. Benodigd onderhoud dient door Dorpsbelang te worden gemeld aan de gemeente.

Ter verbetering van de leefbaarheid van het dorp worden een aantal nieuwe zaken voorgesteld. Ten eerste is dat de plaatsing van hondenpoepbakken bij het schelpenpaadje. Het veld langs het schelpenpaadje is dermate vervuild met hondenpoep dat het op dit moment niet geschikt is als speelveld voor kinderen. Door middel van hondenpoepbakken zou dit wel mogelijk moeten zijn.

Een tweede aandachtspunt betreft de verlichting van het schelpenpaadje. Een bescheiden verlichting maakt het mogelijk om ook in de winterperiode gebruik te maken van het paadje. Op dit moment is het in die periode dermate donker dat het onmogelijk gebruikt kan worden als wandelpad.

Een laatste wens ter verbetering van het aanzicht van Pingjum betreft de plaatsing van bladkorven gedurende de herfst. De korven kunnen door de inwoners worden gebruikt om de vele bladeren van de lindebomen op te ruimen. Op dit moment ontstaan in de herfst grote gladde bladerpakketten die een gevaar vormen voor het verkeer en vooral voor fietsers.

4.6 Recreatie & Toerisme

Op het gebied van Recreatie en Toerisme valt er voor Pingjum nog een hoop te verbeteren. Dat wil zeggen voor het aantrekken van toeristen *en* voor de eigen inwoners. De aanwezigheid van een café en een Pizzeria worden in deze zeer gewaardeerd. Pingjum heeft een toerist namelijk veel te bieden maar slaagt daar niet altijd in. Regelmatig komt het voor dat toeristen tevergeefs proberen een bezoek te brengen aan het schuilkerkje, café of pizzeria. Voor wat betreft het schuilkerkje is er duidelijk behoefte aan een verbetering van de toegang.

De geïsoleerde ligging van Pingjum die door de bewoners zo algemeen wordt gewaardeerd heeft als nadeel dat toeristen Pingjum maar moeilijk kunnen vinden. Dit geldt niet voor autoverkeer, maar voornamelijk voor fietsers en wandelaars die voortdurend op zoek zijn naar nieuwe en interessante routes. Pingjum heeft hen namelijk veel te bieden met zijn beschermd dorpsgezicht en Halsbân. Het inrichten en onderhouden van fiets en wandelroutes biedt hiervoor de nodige mogelijkheden. Een onderzoek naar de verdere toeristische mogelijkheden van Pingjum en de Halsbân is in deze zeer gewenst. Daarnaast kan op korte termijn begonnen worden met het bewegwijzeren van fiets en wandelroutes over de bestaande paden. Samenwerking met omliggende dorpen en de gemeente ligt hierbij voor de hand om te komen tot een geïntegreerd netwerk van fiets en wandelpaden. Uitbreiding van deze routes door, onder andere, een fietspad naar Kimsverd in het verlengde van de

Rommerdaleane en een fietspad naar Witmarsum (via de Mulierlaan of Pingjumervaart) geeft het geheel een duidelijke meerwaarde en verbetert bovendien de verkeersveiligheid van fietsers.

Een ander knelpunt in de bereikbaarheid van Pingjum betreft de aansluiting op doorgaand vaarwater. Op dit moment is Pingjum via het water namelijk niet bereikbaar. Voor zowel toeristen als inwoners is dit wel wenselijk voor zowel het varen, vissen als het schaatsen. Voor de lange termijn is dus ook een duidelijk wens om Pingjum via het water te ontsluiten.

De voorgaande punten geven aan dat er een integrale visie dient te worden ontwikkeld over het breed (recreatief en toeristisch) promoten van Pingjum. Met name de beoogde doelgroep is hierbij van belang, de toerist die geïnteresseerd is in cultuur, cultuurhistorie, kunst en natuur. Pingjum is hierbij zowel een cultuurhistorisch centrum als een pleisterplaats voor diegenen die op de fiets, wandelend of met de boot op pad zijn. Het ligt voor de hand hierbij ook de landbouwers te betrekken. Alleen met hun medewerking is het mogelijk tot aantrekkelijke, doorgaande en bewandelbare routes en het beheer van waardevolle landschapselementen te komen. Dorpsbelang zal het initiatief nemen tot een commissie of werkgroep die in kaart gaat brengen wat de uitwerking van dit thema voor Pingjum zou kunnen betekenen.

4.7 Cultuurhistorie

De veranderingen in de inwonerssamenstelling van Pingjum in de afgelopen 40 jaar heeft ook zijn impact gehad op het kerkelijke leven in Pingjum. Waar vroeger bestaansrecht was voor twee kerkgemeenschappen is er nu nauwelijks bestaansrecht voor één. De kerkgemeenschap die de Victoriuserk gebruikt en moet onderhouden krimpt. Op afzienbare termijn kan het gebruik van de kerk voor deze gemeenschap niet meer uit. De grote vraag is dan wat er met de Victoriuserk moet gebeuren. De kerk blijft het centrum van het dorp en de begraafplaats zal in gebruik blijven. Er zal dus een discussie gevoerd moeten worden over (1) de betekenis van de Victoriuserk voor Pingjum en (2) de uiteindelijke bestemming en functie van de kerk voor het dorp. Gezien de toekomstige bouw van het nieuwe dorps huis en het aantal grotere ruimtes dat beschikbaar is voor evenementen ligt de bestemming van de kerk niet voor de hand. Het is in deze dus van belang om op niet al te lange termijn te gaan nadenken over de betekenis en de toekomstige bestemming van de kerk. Het ligt op het pad van Dorpsbelang om hiervoor een commissie in te stellen die in overleg met de kerkgemeenschap gaat nadenken over de toekomst van de kerk. Een ander belangrijk cultuurhistorisch monument is de Halsbân. Het is van belang dat deze unieke middeleeuwse ringdijk behoed wordt voor verder verval.

4.8 Onderwijs

Eerder is al aangegeven dat de inwoners van Pingjum het van groot belang vinden dat de school in Pingjum blijft bestaan. Om het voortbestaan van de school deels te

garanderen is onder het thema woningbouw al aangegeven dat er meer ruimte moet komen voor jonge gezinnen en starters. Een aanvullende manier om Pingjum mogelijk aantrekkelijk te maken bij deze groep is het aanbieden van buitenschoolse opvang. Door de relatief hoge huizenprijzen komt het steeds vaker voor dat beide ouders moeten (blijven) werken om de woonlasten te kunnen betalen. De aanwezigheid van buitenschoolse opvang biedt de ouders meer mogelijkheden om te blijven werken, in de wetenschap dat de kinderen goed worden opgevangen. Het ligt voor de hand dat Dorpsbelang is samenwerking met de gemeente de mogelijkheden omtrent buitenschoolse opvang onderzoekt. Het zou mooi zijn als door gerichte samenwerking tussen de verschillende gebruikers van het nieuwe “dorpsschoolhuis” de school het predikaat “brede school” kan krijgen.

4.9 Dorpsbelang

Het werk van Dorpsbelang wordt door de inwoners gewaardeerd, hoewel de opkomst bij de jaarvergadering lijkt te dalen. Dorpsbelang dient daarom de betrokkenheid van de leden te vergroten en op een hoog peil te houden. In het beleid van de nieuwe gemeente Súdwest Fryslân zijn de Dorpsbelangen de aanspreekpunten van gemeente als het gaat om het te voeren beleid in een dorp. Per dorp is voor bepaalde zaken ook een beperkte hoeveelheid geld beschikbaar voor kleinere projecten. Dit geld zal worden besteed in samenspraak met het lokale Dorpsbelang. Het is daarbij belangrijk om goede contacten te houden met de gemeente en te weten wat er zoal binnen de gemeente en rondom Pingjum speelt.

Voor een zo goed mogelijke vertegenwoordiging is het belangrijk dat zoveel mogelijk inwoners lid zijn van Dorpsbelang. Daarom is het van belang dat Dorpsbelang een actieve rol vervuld in het benaderen van nieuwe leden en het behoud van de bestaande leden. Om de betrokkenheid van de leden te vergroten wordt gevraagd om meer feedback van Dorpsbelang richting de leden. Mogelijkheden hiervoor zijn, naast de jaarvergadering, de website en de Halsbân. Deze worden steeds meer als informatiekanal gebruikt en dat wordt positief gewaardeerd. Ter vergroting van de betrokkenheid wordt ook gedacht aan een (twee)jaarlijkse markt of fair waar de verschillende verenigingen zich voor kunnen stellen. Dit geeft de verenigingen tevens de mogelijkheid om actief nieuwe leden te werven.

4.10 Eigen Inbreng

Voorgaande thema's zijn door de commissie gebruikt om de discussie met de inwoners te structureren. Daarnaast is er ruimte geboden voor eigen inbreng die niet door een thema wordt afgedekt. In de keukentafelgesprekken bleek deze behoefte niet groot maar is er wel een duidelijk vraag naar voren gekomen. Het betreft hier de behoefte aan een urnenmuur op de begraafplaats. De behoefte aan dit soort voorzieningen is dermate persoonlijk dat het niet past om hierover een standpunt in te nemen. Hoewel de begraafplaats onder de verantwoordelijkheid valt van de begrafenisvereniging en niet onder dorpsbelang, wordt voorgesteld om dorpsbelang

opdracht te geven om de behoefte aan een urnenmuur te inventariseren en hierover eventueel in overleg te treden met de begrafenisvereniging.

Overigens is het gewenst dat er naast de speerpunten die in deze visie zijn genoemd ruimte blijft voor andere nieuwe en vernieuwende initiatieven. Uitvoering van dergelijke initiatieven is sterk afhankelijk van de inzet van enkele gangmakers. De praktijk heeft geleerd dat in Pingjum op deze manier al verschillende zaken tot stand zijn gekomen.

Aangezien het thema duurzaamheid duidelijk leeft bij een deel van de Pingjumers wil Dorpsbelang het initiatief nemen tot een commissie of werkgroep die in kaart gaat brengen wat de uitwerking van dit thema voor Pingjum zou kunnen betekenen.

5. Actiepunten en prioriteiten

Een aantal wensen uit de verschillende thema's zijn door de commissie voorzien van prioriteiten. De prioriteiten zijn een uitdrukking van het belang dat de deelnemers aan de verschillende punten hechtten. De commissie heeft echter gemeend, vanwege de overzichtelijkheid, om het aantal wensen te beperken. Voor een selectie van wensen uit de verschillende thema's wordt aangegeven wanneer deze idealiter gerealiseerd zouden moeten zijn en hoeveel belang daaraan wordt gegeven.

Tabel: Thema's, wensen en prioriteiten

Thema	Wens	Realisatie	Prioriteit
- <i>Verkeer & Bereikbaarheid</i>			
	Aanpassen Blokken	2013	Hoog
	Fietspad Kimswerd	2020	Hoog
	Uitbreiding en herstructureren parkeerplaatsen	2014	Middel
	Handhaving parkeerbeleid	*	Middel
- <i>Woningbouw</i>			
	Vijf nieuwe eengezins (starters) woningen	2020	Middel
	Behoud aantal huurwoningen	*	Hoog
- <i>Zorg & Welzijn</i>			
	Opzet vrijwilligerspool	2016	Hoog
- <i>Woonomgeving</i>			
	Verlichting schelpenpad	2016	Middel
	Hondenpoepbakken schelpenpad	2013	Hoog
	Aanzicht, groen- en straatonderhoud	*	Middel
- <i>Recreatie & Toerisme</i>			
	Fiets en wandelroutes	*	Middel
	Aansluiting doorlopend vaarwater	*	Middel
	Toegankelijkheid Schuilkerkje	*	Middel
- <i>Cultuurhistorie</i>			
	Aandachtspunt Victoriuserk	2020	Middel
- <i>Onderwijs</i>			
	Buitenschoolse opvang	2013	Hoog
- <i>Dorpsbelang</i>			
	Tweejaarlijkse markt/fair	2012	Middel
- <i>Eigen Inbreng</i>			
	Onderzoek urnenmuur	2015	Middel

* = doorlopend

BIJLAGE: Documenten keukentafelgesprekken

Uitnodiging keukentafelgesprek

Beste dorpsgenoot,

U bent onlangs benaderd om deel te nemen aan een zogenaamd keukentafelgesprek. Dit gesprek wordt gehouden ten behoeve van de ontwikkeling van een nieuwe toekomstvisie voor het dorp Pingjum en het omliggende gebied. Het doel van de toekomstvisie is de mening van de van inwoners van ons dorp, over de toekomst van het dorp te inventariseren en om te zetten in een breed gedragen visie. Deze visie is ondermeer belangrijk voor de gemeente omdat zij bij het ontwikkelen van het beleid rekening kunnen houden met de wensen van de inwoners van Pingjum. Zo zijn bijvoorbeeld het jeugdhonk, de tennisbaan en het basketbalveld onderdelen van de vorige dorpsvisie uit 2000. Deze voorzieningen zijn allemaal tot stand gekomen met hulp van de gemeente.

Om uw meningen en ideeën te inventariseren is gekozen voor de zogenaamde “keukentafelgesprekken”. Door middel van deze methode kunt u in een open gesprek met ± 10 dorpsgenoten uw mening geven over onderwerpen die betrekking hebben op ons dorp. Graag willen wij van u weten hoe u de toekomst van ons dorp ziet, bijvoorbeeld wat betreft verkeer, verkeersveiligheid, woningbouw, woonomgevingen en voorzieningen. Kortom, hoe moet ons dorp zich ontwikkelen en er over 10 jaar uitzien? De resultaten van deze gesprekken vormen de basis voor de toekomstvisie die door de leden van de commissie dorpsvisie zal worden geschreven.

Om zoveel mogelijk mensen aan bod te laten komen, organiseren wij 4 van deze gesprekken. U bent uitgenodigd voor één van die gesprekken die plaats zal vinden in de Hoep (Woensdag 12 januari, 19:30 uur). De gesprekken zullen worden geleid door Bauke Folkertsma en Herke Giliam. Zij zullen het gesprek leiden aan de hand van een aantal agendapunten met bijbehorende stellingen die bij deze uitnodiging zijn bijgevoegd. Het is echter ook nadrukkelijk de bedoeling dat er ruimte zal zijn voor de inbreng van eigen agendapunten. Dit kunt u op de avond zelf, voorafgaand aan het gesprek kenbaar maken.

Indien u nog vragen heeft of onverhoopt verhinderd bent kunt u contact opnemen met degene door wie u bent benaderd. Daarnaast kunt u altijd contact opnemen met Edwin Klinkenberg (Grote Buren 12, 0517579816)

Agendapunten en Stellingen

Basisvraag: Waarom woont men in Pingjum?

- Ik zie voor mijzelf geen toekomst in Pingjum. Binnen 10 jaar zal ik waarschijnlijk verhuizen.
- Pingjum is geen dorp om je levenlang te wonen.

Welzijn (Sport en Ontspanning, Jeugd en Ouderen)

- Door het gebrek aan voorziening (b.v. winkels, pinautomaat) gaat het welzijn van de bewoners achteruit.
- In Pingjum voelt iedereen zich veilig.
- Er zijn voldoende sportvoorzieningen en dat moet behouden blijven.
- Voor de Jeugd en de Ouderen is in Pingjum meer dan genoeg te doen.

Woningbouw (Werkgelegenheid)

- In Pingjum is dringend behoefte aan betaalbare huurwoningen en koopwoningen.
- Het aanleggen van een bedrijventerrein en het actief aantrekken van nieuwe bedrijven zou een goede zaak zijn voor Pingjum

Woonomgeving

- Het onderhoud van het groen laat in Pingjum te wensen over.
- Het aanzien van het dorp is (veel) slechter dan 10 jaar geleden.
- De wegranden van de wegen rondom Pingjum zijn onveilig voor fietsers.
- Wie een volkstuintje wil moet dat kunnen krijgen.

Verkeer en bereikbaarheid

- Er is behoefte aan een (binnendoor) fietspaden, bv naar Kimsward of Witmarsum. Dit voor de veiligheid van de schoolkinderen en de aantrekkelijkheid voor de toeristen.
- Er moeten in Pingjum meer parkeerplaatsen komen, bijvoorbeeld centraal buiten het dorp en binnen het dorp.

Recreatie en toerisme

- Verharding van de Halsbân zou een mooie aanvulling geven op het netwerk van wandel- en fietspaden rondom Pingjum.
- Voor de toeristische ontwikkeling van Pingjum is aansluiting op doorgaand vaarwater noodzakelijk.

Zorg (Vrijwilligerswerk)

- Binding van de inwoners met het dorp is belangrijk voor de saamhorigheid en de instandhouding van het vrijwilligerswerk.
- Er zijn in Pingjum altijd voor alles genoeg vrijwilligers te vinden.
- Over de zorg en de zorgbehoefte valt in Pingjum weinig te klagen.

Cultuurhistorie

- De kerk moet voor het dorp behouden blijven, ook al zullen er op termijn geen diensten meer zijn.
- Door het internet is de postbus nog nauwelijks van betekenis voor het dorp.
-

Onderwijs

- De kinderen zijn beter af op een centrale school in Witmarsum.
- Sluiting van de school komt ten goede van de rust en het leefklimaat in Pingjum.

Gemeente (Dorpsbelang)

- De gemeente houdt geen rekening met de belangen van de inwoners van Pingjum.
- Dorpsbelang doet wat de inwoners daarvan verwachten.